

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
E-200.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

EGZAMIN MATURALNY HISTORIA – POZIOM ROZSZERZONY

TEST DIAGNOSTYCZNY

TERMIN: **marzec 2021 r.**

CZAS PRACY: **do 210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 62 strony (zadania 1 –26).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

EHIP-R0-**200**-2103

Zadanie 1. (1 pkt)

Fragment źródła opisującego karierę Ameniego

Byłem uprzejmy i wielce umiłowany, byłem rządcą umiłowanym przez miasto. Wszystkie daniny należne domowi królewskiemu przechodziły przez moje ręce. [...] Z tego powodu byłem chwalony w pałacu. Wszystkie ich (pasterzy) daniny dostarczałem do domu królewskiego. [...] Cały nom Antylopy pracował intensywnie pod moim kierownictwem [...]. Kiedy przyszły lata głodu, kazałem zaorać wszystkie pola nomu [...] i zachowałem przez to ludność przy życiu, dając jej jeść, tak że nie było nikogo głodnego. [...] Potem przyszły znów wylewy Nilu i przynosiły bogate zbiory, a mimo to nie ściągałem zaległych danin z pól.

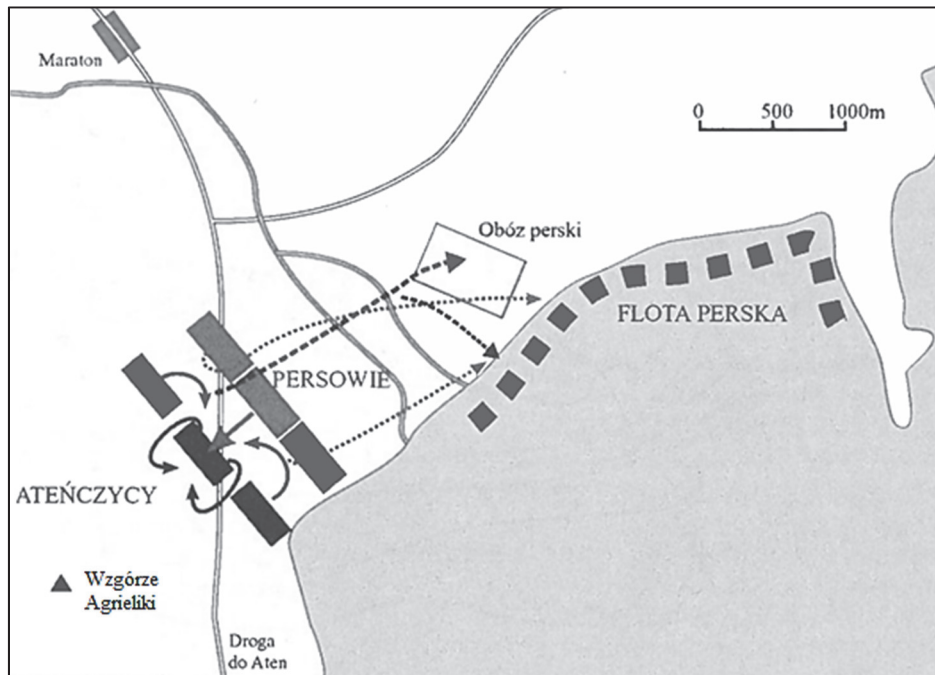
G. Chomicki, S. Sprawski, *Starożytność. Teksty źródłowe*, Kraków 2001, s. 22–23.

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W przytoczonym tekście źródłowym została przedstawiona kariera kapłana.	P	F
2.	Opisane w tekście warunki naturalne sprzyjały tworzeniu systemu irygacyjnego.	P	F
3.	Wspomniany w tekście nom był gospodarstwem rolnym.	P	F

Zadanie 2.

Źródło 1. Plan bitwy

Z. Ryniewicz, *Leksykon bitew świata*, Warszawa 2008, s. 325.

Źródło 2. Fragment dzieła starożytnego historyka

Zaprowadziwszy w Grecji spokój, Filip kazał zwołać do Koryntu przedstawicieli wszystkich państw w celu uregulowania aktualnych spraw. Tam ustanowił dla Grecji prawa pokoju, w zależności od zasług każdego państwa. Spośród nich wybrał ogólną radę [...]. Ustalono następnie dla każdego państwa kontyngent wojskowy, który miał wspierać króla w razie jakiegoś ataku albo pod jego wodzą iść na wojnę przeciw innym. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że te przygotowania są skierowane przeciw imperium perskiemu.

G. Chomicki, S. Sprawski, *Starożytność. Teksty źródłowe*, Kraków 2001, s. 150–151.

Zadanie 2.1. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy wydarzenia przedstawione w źródle 2. były konsekwencją bitwy przedstawionej w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.2. (1 pkt)

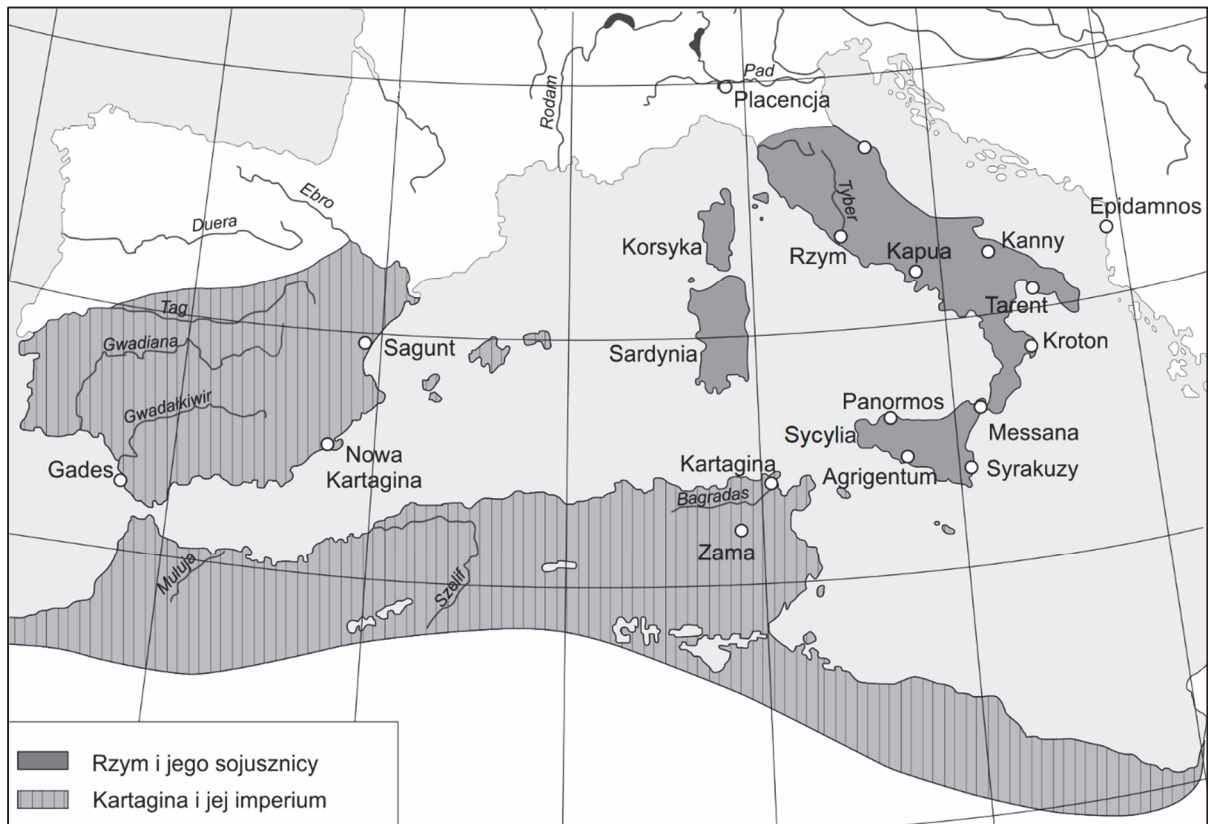
Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W bitwie przedstawionej na planie (źródło 1.) dowódcą wojsk greckich był

- A. Temistokles.
- B. Leonidas.
- C. Miltiades.
- D. Perykles.

Zadanie 3. (1 pkt)

Mapa zasięgu wpływów starożytnego Rzymu i Kartaginy

Na podstawie: M. Jaczynowska, M. Pawlak, *Starożytny Rzym*, Warszawa 2011,

s. 72.

Sformułuj dwa argumenty na potwierdzenie tezy, że mapa przedstawia stan posiadania obu państw przed wybuchem II wojny punickiej.

- .....
.....
.....
.....

- .....
.....
.....
.....

Zadanie 4.

Źródło 1. Fragment źródła z epoki

Owego dnia najświętszego narodzenia Pana, gdy król podczas mszy przed ołtarzem błogosławionego Piotra apostoła powstał do modlitwy, papież Leon włożył koronę na jego głowę i cały lud rzymski zawołał: „Karolowi Augustowi przez Boga koronowanemu, potężnemu i pokojowemu cesarzowi rzymskiemu, życie i zwycięstwo”.

Wiek V–XV w źródłach. [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard,
Warszawa 1997, s. 69.

Źródło 2. Fragment źródła z epoki

Skarb i rządy państwem należały do przełożonych pałacu, zwanych majordomami, którzy posiadali najwyższą władzę. Królowi nie pozostawało nic więcej, jak zadowolić się samym tytułem, nosić długie włosy i nieostrzyżoną brodę, zasiadać na tronie i udawać panującego; wysłuchiwał posłów przybywających zewsząd i na odchodnym udzielał im odpowiedzi jakoby na mocy własnej woli, lecz to, co mówił, było wyuczone albo nakazane. Poza bezużytecznym mianem króla i niepewnym utrzymaniem, które mu wyznaczał przełożony dworu według własnego widzimisię, jedyną jego własnością była posiadłość ziemska przynosząca bardzo mały dochód.

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego* [...], t. 1,
Gdańsk 1999, s. 51.

Zadanie 4.1. (1 pkt)

**Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. dotyczą dziejów tego samego państwa.
Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.**

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4.2. (1 pkt)

Wyjaśnij polityczne znaczenie wydarzenia opisanego w źródle 1.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (1 pkt)

Źródło 1. Fragment kroniki średniowiecznej

A więc po poświęceniu bazyliki gnieźnieńskiej i po odzyskaniu przez Zbigniewa łaski ojcowskiej książę Władysław powierzył [...] synom swe wojsko i wysłał ich na wyprawę na Pomorze. Oni zaś, odszedłszy i powziąwszy nieznane mi bliżej postanowienie, zawrócili z drogi z niczym. Wobec tego ojciec, podejrzewając (w tym) coś, natychmiast podzielił pomiędzy nich królestwo, jednakże nie wypuścił ze swych rąk głównych stolic państwa. Lecz co przy podziale któremu z nich przypadło, uciążliwym byłoby wyliczać [...].

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1989, s. 73–74.

Źródło 2. Fragment dzieła Wincentego Kadłubka

Gdy poczuł, że (los) żąda już od niego śmiertelnej powinności, poleca spisać dokumenty testamentowe. Przekazuje w nich w spadku [...] synom i to, co osiągnięte zasługami przodków, i następstwo w królestwie, wyznaczając stałe granice [...] dzielnic, w ten sposób, że w rękę najstarszego miało pozostać i księstwo dzielnicy krakowskiej, i władza zwierzchnia. A jeśliby spotkało go to, co ludzkie, zawsze starszeństwo i wzgląd pierworództwa miały rozstrzygać spór o następstwo.

Wiek V–XV w źródłach. [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 104.

Wykaż, że źródło 2. dotyczy jednego z synów, o których mowa w źródle 1. W odpowiedzi odwołaj się do obu źródeł.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (1 pkt)

Fragment opracowania historycznego

Niestabilne wewnętrznie państwo [...] nie mogło podjąć walki o przyłączenie [...] Pomorza [...]. Na przeszkodzie stanęły dwa państwa sąsiedzkie, zakon krzyżacki i Czechy [...], cieszące się nadto poparciem dworów feudalnych Rzeszy Niemieckiej, a zwykle również papieża awiniońskiego. [...] [W]ygaś (przedłużany wielokrotnie) rozejm z Krzyżakami. Wojny udało się uniknąć, gdyż król zdołał oddać spór z Zakonem o Pomorze pod sąd polubowny królów Czech i Węgier.

F. Kiryk, J. Ryś, *Wielka historia Polski 1320–1506*, Kraków 1999, s. 27, 30.

Rozpoznaj władcę Polski, za którego panowania miała miejsce opisana w źródle sytuacja. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w tekście.

Władca:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (1 pkt)

Fragment dokumentu

[N]atenczas [...] książę z wszystkimi braćmi swymi jeszcze nie chrzczonymi, krewniakami, szlachcicami, ziemianami, z wyższymi i najniższymi w swoich krajach zamieszkałymi, wiarę świętego rzymskiego Kościoła przyjąć zamierza [...].

[...] [T]enże [...] książę przyrzeka wszystkie skarby swe złożyć i wydać na odzyskanie strat państw obojga [...]. A to tylko jeżeli, też pani Węgier córkę swą [...], królowę polską przyrzeczoną, odda mu w małżeństwo.

Wiek V–XV w źródłach. [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 195–196.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę i rok wydarzenia, do którego odnosi się powyższy fragment dokumentu.

Nazwa:

.....

Rok: .....

Zadanie 8.

Źródło 1. Fragment dokumentu

Nieużytecznego sołtysa pan w dziedzictwie mając albo krnąbrnego może rozkazać mu sołectwo jego sprzedać, który gdyby nie mógł mieć nabywcy, wtedy ów dziedzic z wymienionym sołtysem powinien i są obowiązani przyjść przed sędziego ziemskiego i przyjąć oraz wybrać dwie osoby roztropne, [...] które w ten sposób wartość sołectwa na jedną sumę taksując, oznajmiają jej wysokość temuż panu [...] do zapłacenia. I tak pan po zapłaceniu owej taksy pieniężnej dla siebie sołectwo otrzyma.

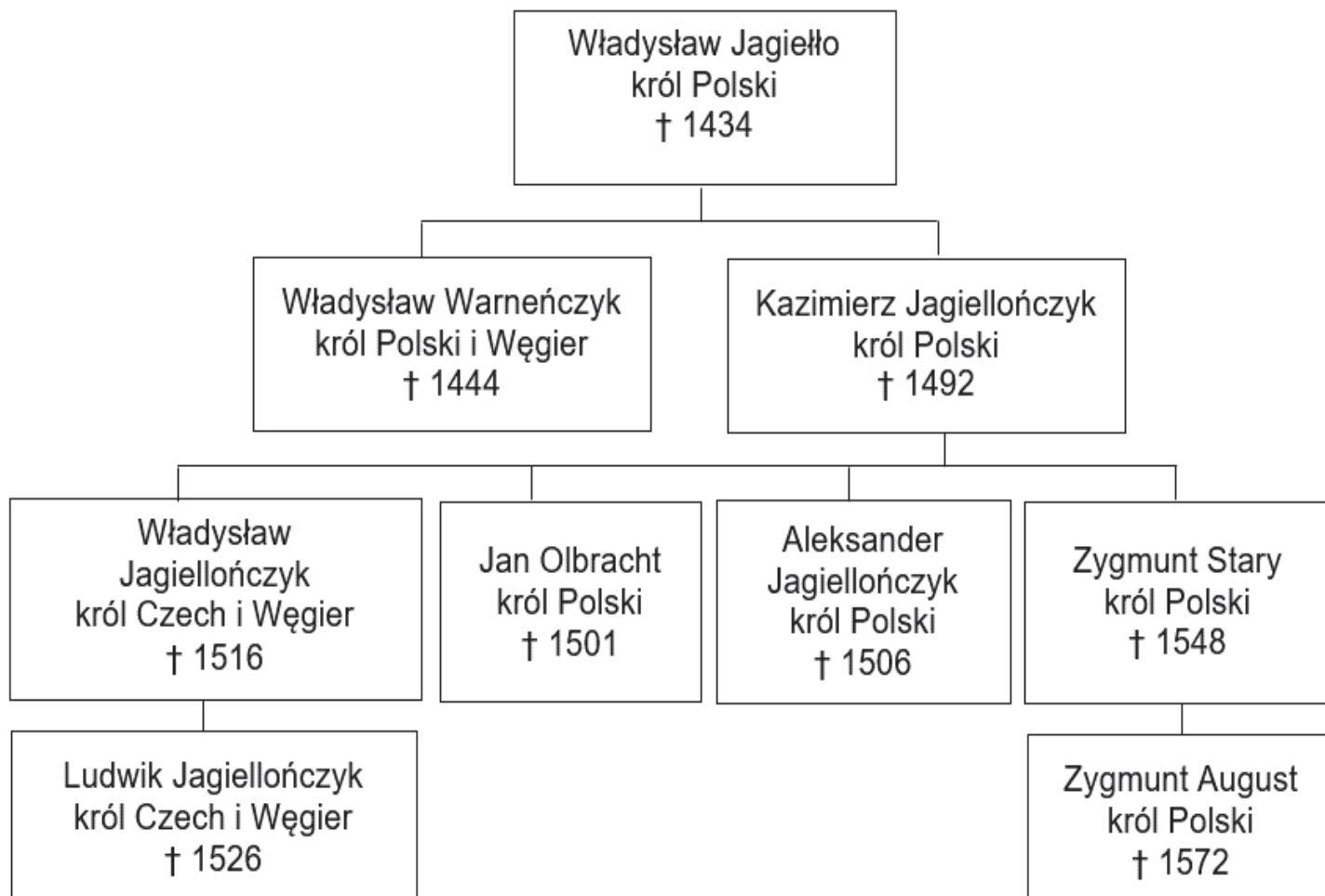
Wiek [...] w źródłach. [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 187.

Źródło 2. Fragment dokumentu

[Z]a radą i zgodą wszystkich panów rady naszych obojga stanów oraz posłów ziemskich królestwa naszego stanowimy i postanawiamy [...], aby wszyscy i pojedynczy chłopci [...] zarówno naszych, jak i naszych poddanych [...], którzy przedtem nie pracowali jednego dnia w tygodniu, nam i swoim panom z każdego łanu jeden dzień tygodniowo odpracowywali i do odpracowywania byli zobowiązani.

M. Ferenc, Epoka nowożytna. Teksty źródłowe, Kraków 2001, s. 79.

Źródło 3. Tablica genealogiczna Jagiellonów [fragment]

† – data śmierci

Na podstawie: T. Jurek, E. Kizik, *Historia Polski do 1572*, Warszawa 2013, s. 746.

Polecenia do zadania na następnej stronie.

Zadanie 8.1. (1 pkt)

Uzasadnij, podając dwa argumenty, że decyzje zawarte w dokumentach przytoczonych w źródle 1. i 2. prowadziły do wzmocnienia pozycji szlachty.

- .....
- .....

Zadanie 8.2. (1 pkt)

Przyporządkuj dokumentom cytowanym w źródle 1. i 2. władców, którzy je wydali. Odpowiedzi wybierz ze źródła 3. i zapisz poniżej.

Dokument ze źródła 1.:

.....

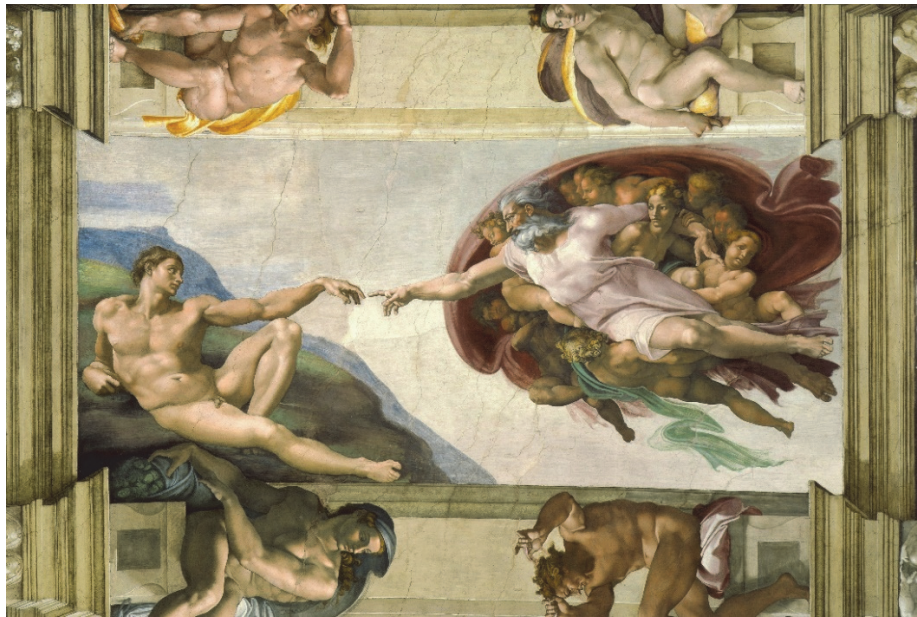
Dokument ze źródła 2.:

.....

Zadanie 9. (1 pkt)

Przykład fresku

<https://pl.wikipedia.org>

Podaj nazwę stylu w sztuce, dla którego reprezentatywny jest powyższy fresk. Odpowiedź uzasadnij, podając dwie widoczne cechy tego stylu.

Nazwa stylu: .....

Uzasadnienie:

- .....
- .....

Zadanie 10.

Fragment dokumentu

Jakkolwiek Jego Królewska Mość sprawiedliwie i zgodnie z prawem jest i powinien być uważany za najwyższą głowę Kościoła [...] i za takiego jest przyjmowany przez duchowieństwo tego królestwa na jego zjazdach, niemniej jeszcze dla utrwalenia i zatwierdzenia tego stanu rzeczy i dla wzmocnienia religii Chrystusowej w granicach królestwa [...] oraz aby poskromić i wykorzeńić wszystkie błędy, herezje i inne nadużycia i występki w nim się dotąd panoszące, niech będzie postanowione przez autorytet obecnego parlamentu to, że [...] król, jego dziedzice i następcy [...] mają być brani, przyjmowani i uważani za jedyną głowę na ziemi Kościoła w Anglii.

Wiek XVI–XVIII w źródłach. [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard,
Warszawa 1999, s. 130–131.

Zadanie 10.1. (1 pkt)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę dokumentu, który został przywołany w źródle.

.....

Zadanie 10.2. (1 pkt)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Wystawcą tego dokumentu był władca pochodzący z dynastii Plantagenetów.	P	F
2.	Z tekstu dokumentu wynika, że Kościół w Anglii nie podlega władzy papieża.	P	F
3.	W przytoczonym dokumencie znajdują się odwołania do zasady predestynacji.	P	F

Zadanie 11. (1 pkt)**Tabela. Obroty i saldo morskiego handlu zagranicznego Elbląga w latach 1600–1698**

Lata	Obroty			Saldo
	ogółem	import	eksport	
	w tysiącach złotych polskich			
1600	1197,5	830,9	366,6	-464,3
1615	1163,7	698,5	465,2	-233,3
1616	1094,7	698,9	395,8	-303,1
1618	1293,3	615,7	677,6	+61,9
1619	1348,3	700,0	648,3	-51,7
1620	1462,8	590,5	872,3	+281,8
1638	1396,2	212,0	1184,2	+972,2
1647	661,8	133,5	528,3	+394,8
1648	875,8	105,7	770,1	+664,4
1664	162,5	14,6	147,9	+133,3
1668	405,8	17,5	388,3	+370,8
1673	220,3	3,2	217,1	+213,9
1674	560,9	6,0	554,9	+548,9
1675	547,3	12,2	535,1	+522,9
1676	556,2	16,3	539,9	+523,6
1677	870,5	35,5	835,0	+799,5
1683	1027,3	43,8	983,5	+939,7
1686	1268,2	119,0	1149,2	+1030,2
1690	345,3	13,3	332,0	+318,7
1694	657,9	20,3	637,6	+617,3
1695	280,1	2,1	278,0	+275,9
1698	1274,5	53,0	1221,5	+1168,5

Historia Polski w liczbach, t. 2, Warszawa 2006, s. 151.

Na podstawie danych z tabeli i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W XVII wieku najwyższe obroty Elbląga w handlu zagranicznym miały miejsce za panowania Władysława IV Wazy.	P	F
2.	W okresie między początkiem a końcem rządów Jana II Kazimierza w Rzeczypospolitej, w Elblągu bardziej zmniejszyła się wartość obrotów w imporcie niż eksporcie.	P	F
3.	Najwyższe dodatnie saldo w handlu zagranicznym Elbląg odnotował za panowania Jana III Sobieskiego.	P	F

Zadanie 12.

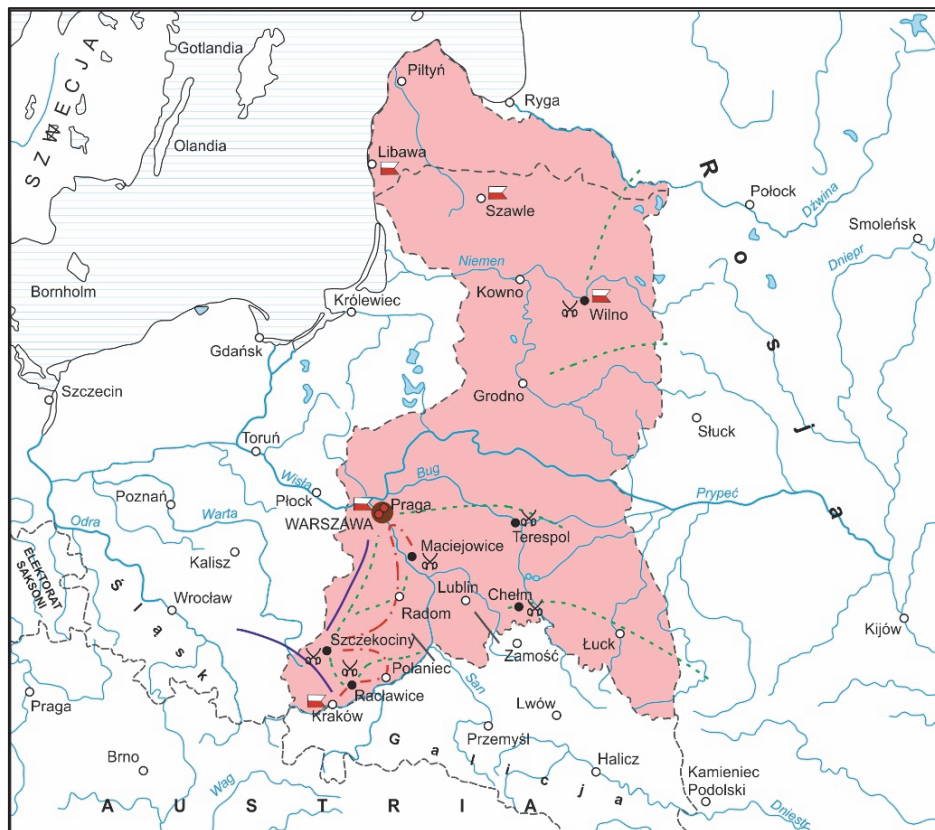
Źródło 1. Fragment listu Katarzyny II do Stanisława Augusta

Mości Bracie!

[G]odząc się z tak czystymi i zbawiennymi zamiarami, możesz WK Mość przekonać mnie, że rzetelne są pobudki, z którymi się oświadczasz, i że pragniesz prawdziwego dobra narodu polskiego. Najzdrowsza część Polaków skonfederowała się w celu odzyskania praw, wydartych im niesłusznie. Przyrzekłam im wsparcie [...]. Mam nadzieję, że WK Mość nie zechcesz odraczać do ostateczności przychylenia się do mych życzeń wyrażonych z taką stanowczością i że czyniąc jak najprędzej akces do konfederacji związanej pod mą protekcją, nastreczysz okazję dogadzającą mym szczerym chęciom [...].

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Z archiwum Klio*. [...], Gdańsk 2001, t. 2, s. 148–149.

Źródło 2. Mapa

<http://wlaczpolske.pl/>

Polecenia do zadania na następnej stronie.

Zadanie 12.1. (1 pkt)

Uzasadnij, podając dwa argumenty, że mapa odnosi się do wydarzeń późniejszych niż te, do których nawiązuje źródło 1.

- .....
.....
.....
- .....
.....
.....

Zadanie 12.2. (1 pkt)

Podaj, jaki był polityczny skutek konfederacji, o której wspomniała Katarzyna II w liście do polskiego króla.

.....
.....
.....

Zadanie 13. (1 pkt)

Fotografie fasad kościołów

A.

B.

<https://polska-org.pl>; <https://pl.wikipedia.org>

Rozstrzygnij, na której fotografii – A czy B – został przedstawiony budynek charakterystyczny dla stylu klasycystycznego. Odpowiedź uzasadnij, podając dwie widoczne cechy tego stylu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

- .....
- .....

Zadanie 14.

Źródło 1. Fragment konstytucji

Artykuł 1. Królestwo Polskie jest na zawsze połączone z Cesarstwem Rosyjskim. [...]

Artykuł 3. Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w Osobie Naszej i Naszych Potomków, dziedziców i następców, podług porządku następstwa ustanowionego dla Tronu Rosyjskiego. [...]

Artykuł 5. Król w przypadku swojej nieprzytomności mianuje Namiestnika, który winien mieszkać w Królestwie.

Wiek XIX w źródłach. [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard,
Warszawa 2001, s. 77.

Źródło 2. Monety

A.

B.

<https://pl.wikipedia.org>

Zadanie 14.1. (1 pkt)

Rozstrzygnij, na której z monet ukazanych w źródle 2. – A czy B – widnieje godło państwa, którego konstytucję przytoczono w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu i wybranej monety.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (1 pkt)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Funkcję opisaną w art. 5. cytowanej konstytucji objął

- A. księżę Adam Jerzy Czartoryski.
- B. wielki księżę Konstanty.
- C. gen. Józef Zajączek.
- D. Nikołaj Nowosilcow.

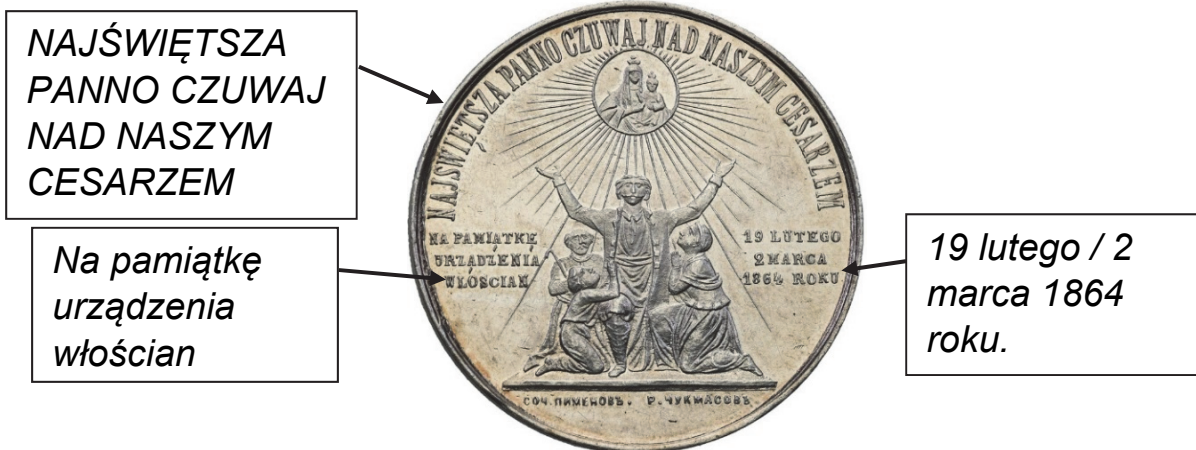
Zadanie 15.

Źródło 1. Fragment dokumentu

Komitet Centralny Narodowy ogłasza wszystkich synów Polski [...] wolnymi i równymi obywatelami kraju. Ziemia, którą Lud rolniczy posiadał dotąd na prawach czynszu lub pańszczyzny, staje się od tej chwili bezwarunkową jego własnością, dziedzictwem wieczystym. Właściciele poszkodowani wynagrodzeni będą z funduszków Państwa. Wszyscy [...] wstępujący w szeregi obrońców kraju, lub w razie zaszczytnej śmierci na polu chwały, rodziny ich, otrzymują z dóbr narodowych dział obronionej od wrogów ziemi.

A. Garlicki, *Historia 1815–1939*, Warszawa 2003, s. 119.

Źródło 2. Medal pamiątkowy

[https://archiwum.\[...\].pl](https://archiwum.[...].pl)

Zadanie 15.1. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy zaprezentowany w źródle 2. medal został wybity dla uczczenia działań opisanych w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15.2. (1 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego na medalu została zastosowana podwójna datacja.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (1 pkt)

Źródło 1. Fragment pamiętników Bismarcka

Z telegramu jasno wynikało, że jego królewska mość ustępował roszczeniom Francji. Zwróciłem się do Moltkego z pytaniem, czy cokolwiek nastąpi, możemy się spodziewać zwycięstwa. „Tak” – odpowiedział. „A więc – rzekłem – zaczekajcie chwilę”. Usiadłem przy stole, wziąłem telegram królewski i skuliłem dwieście wyrazów w dwadzieścia, nic nie zmieniając ani dodając. Był to ten sam telegram [...]. Był tylko krótszy, zwięzły i stanowczy. W ten sposób zredagowaną depezę podałem Moltkemu i Roonowi. „Jak wam się teraz podoba?” – zapytałem. „Znakomita – zawołali. – Doskonała!” I Moltke [...] wyprostował się, był młody i świeży: miał wojnę, odżył... Sprawa się udała. Francuzów ów skondensowany telegram, ogłoszony w dziennikach, doprowadził do rozpacz; kilka dni później wypowiedzieli wojnę.

A. Garlicki, *Historia 1815–1939*, Warszawa 2003, s. 159–160.

Źródło 2. *Proklamacja Cesarstwa Niemieckiego* – obraz autorstwa Antona von Wenera

<https://upload.wikimedia.org>

Wyjaśnij związek przyczynowo-skutkowy między wydarzeniem opisanym w źródle 1. a wydarzeniem ukazanym na obrazie.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17.

Źródło 1. Fragment raportu

Dziś, około godziny 10 rano, [...] poczęli się zbierać robotnicy w celu – jak ogłosił o. Georgij Gapon – pójścia na Plac Zamkowy dla wręczenia cesarzowi petycji. [...] Nie zwracając uwagi na perswazje [...], ani też ataki kawalerii, tłum nie rozchodził się, ale parł naprzód. [...] [D]wie rotory otworzyły ogień krótkimi seriami, [...] padło na miejscu 10 zabitych i około 20 rannych. W liczbie poszkodowanych znajdują się [...] robotnicy niosący portrety Ich Wysokości.

T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 2, Toruń 1994, s. 83.

Źródło 2. Fragment depechy

W dniach wielkich zmagania z wrogiem zewnętrznym [...] Pan Bóg raczył zesłać nowe ciężkie doświadczenia na Rosję. Wszczęte przez naród niepokoje wewnętrzne grożą fatalnym wpływem na dalsze prowadzenie wojny. [...] Okrutny wróg wyczerpał ostatnie swe siły i bliska jest godzina, gdy dzielna armia nasza wspólnie ze wspaniałymi sprzymierzeńcami naszymi zdoła ostatecznie zgnieść wroga. W tych decydujących dla życia Rosji dniach [...] uznaliśmy za słusne zrzec się tronu Państwa Rosyjskiego i złożyć z siebie władzę najwyższą.

Wiek XX w źródłach. [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard,
Warszawa 1998, s. 34.

Zadanie 17.1. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. odnoszą się do wydarzeń z okresu tej samej rewolucji. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17.2. (1 pkt)

Wyjaśnij, kogo autor cytowanej w źródle 2. depezy nazywa sprzymierzeńcami.

.....

.....

Zadanie 18. (1 pkt)

Fragment wspomnień

Oczywiście po przegranej wojnie łatwo jest doszukiwać się błędów politycznych i nieprawidłowych posunięć. Ale sytuacja tylko co przedstawiona mówi sama za siebie. Rewolucja z zewnątrz była możliwa. Europa kapitalistyczna była wstrząśnięta do głębi i, gdyby nie błędy strategiczne, nie nasza przegrana na polu walki, to być może, że wojna polska stałaby się ogniwem, które by rewolucję październikową złączyło z rewolucją zachodnioeuropejską.

W. Pronobis, *Polska i świat w XX wieku*, Warszawa 1996, s. 66.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę wojny, o której mowa we wspomnieniach.

.....

Zadanie 19. (2 pkt)

Plakat z 1921 roku

<https://jbc.bj.uj.edu.pl>

Wyjaśnij przesłanie plakatu. W odpowiedzi odwołaj się do dwóch elementów graficznych i wydarzenia z roku jego powstania.

.....

.....

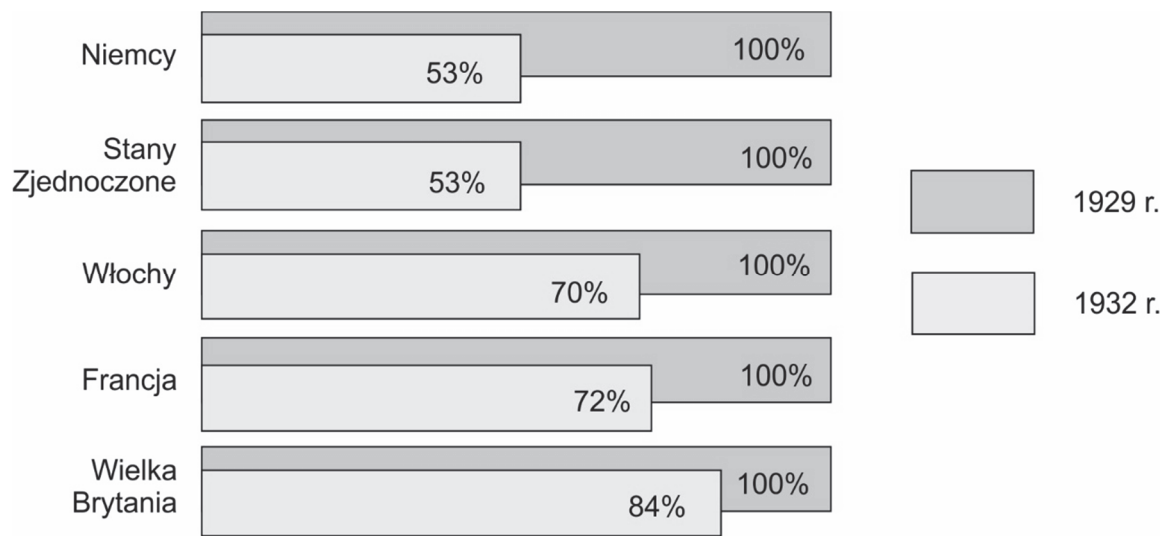
.....

.....

.....

Zadanie 20. (1 pkt)

Wykres. Produkcja przemysłowa w wybranych krajach

A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia 1871–1939*, Warszawa 1999, s. 229.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę zjawiska społeczno-gospodarczego, do którego nawiązuje wykres. Odpowiedź uzasadnij.

Nazwa:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21.

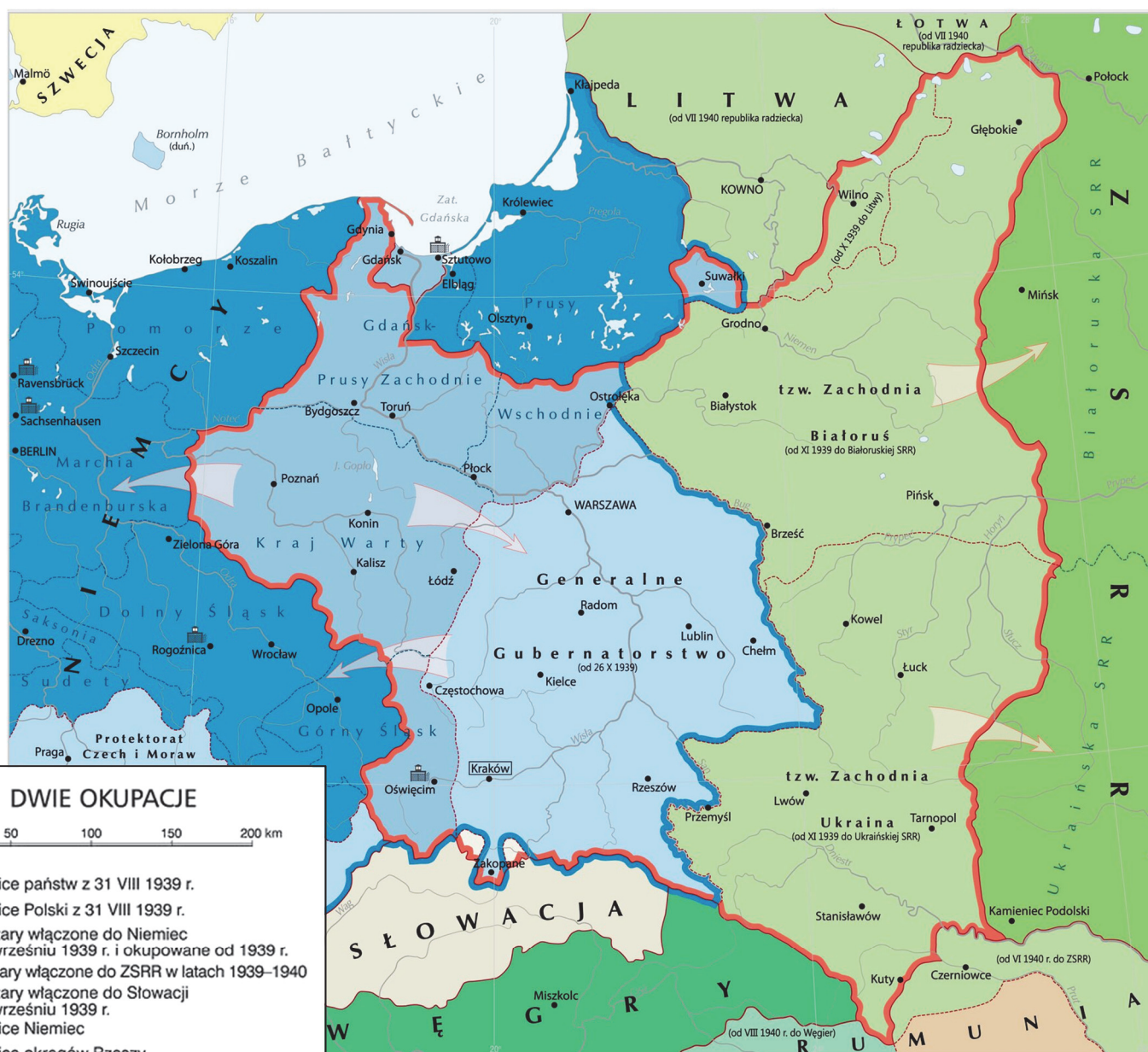
Źródło 1. Fragment dokumentu

1. W wypadku nastąpienia terytorialnych lub politycznych zmian na terenach należących do państw bałtyckich (Finlandia, Estonia, Łotwa i Litwa) północna granica Litwy stanowić będzie granicę pomiędzy strefami interesów Niemiec i ZSRR. W związku z tym obie strony uznają interesy Litwy w rejonie Wilna.

2. W razie zmian terytorialnych i politycznych na obszarach należących do państwa polskiego, strefy interesów Niemiec i ZSRR będą rozgraniczone mniej więcej wzdłuż linii rzek Narwi, Wisły i Sanu.

<http://www.1939.pl>

Źródło 2. Mapa Polski pod okupacją

DWIE OKUPACJE

0 50 100 150 200 km

- granice państw z 31 VIII 1939 r.
- granice Polski z 31 VIII 1939 r.
- obszary włączone do Niemiec we wrześniu 1939 r. i okupowane od 1939 r.
- obszary włączone do ZSRR w latach 1939–1940
- obszary włączone do Słowacji we wrześniu 1939 r.
- granice Niemiec
- granice okręgów Rzeszy
- Pomorze okręgi Rzeszy
- Kraków stolica Generalnego Gubernatorstwa
- obozy koncentracyjne powstałe do czerwca 1941 r.
- kierunki deportacji obywateli polskich

<https://epodreczniki.pl>

Polecenia do zadania na następnej stronie.

Zadanie 21.1. (1 pkt)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę traktatu, którego postanowienia przytoczono w źródle 1.

.....

Zadanie 21.2. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy mapa odzwierciedla ustalenia zawarte w dokumencie cytowanym w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

- .....
- .....

Zadanie 21.3. (1 pkt)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przedstawiona na mapie granica niemiecko-radziecka przestała istnieć na skutek operacji o kryptonimie

A. *Overlord.*

B. *Fall Weiss.*

C. *Market-Garden.*

D. *Fall Barbarossa.*

Zadanie 22.

Źródło 1. Fragment odezwy

Żołnierze [...]!

Rozkazuję Wam przy napięciu wszystkich sił prowadzić dzieło naszych bohaterów spod Kutna, Warszawy, Westerplatte, Kocka. Pomścimy śmierć milionów naszych rodaków poległych w walce i wymordowanych przez hitlerowskich siepaczy. Nadal, tak jak i poprzednio, bijcie i niszczone każdy napotkany oddział niemiecki.

Zwycięska Armia Sowiecka idzie w ślad za odchodzącymi Niemcami jako sprzymierzeniec naszych wielkich Aliantów. Wierzmy, że uszanuje nasze umiłowanie ojczyzny. Jej Wolność, Niepodległość i Niepodzielność.

Spotykamy Armię Sowiecką jako sprzymierzeńca naszych Aliantów [...]. Polecam Dowódcom Oddziałów [...] przy spotkaniu Armii Sowieckiej ujawnić się celem uzgodnienia akcji wojskowej w walce ze wspólnym wrogiem.

Dowódca Okręgów Wileńskiego i Nowogrodzkiego – Wilk

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego [...]*,
Gdańsk 2002, t. 2, s. 258.

Źródło 2. Fragment sowieckiej ulotki propagandowej (pisownia oryginalna)

Rzoknierze Armii Polskiej!

Pańsko-burżuazjny Rząd Polski, wciągnowszy Was w awantu-
rystyczną wojnę. **pozornie przewaliło się. Ono okazało się bez-
silnym rządzić krajem i zorganizować obronę. Ministrzy i giene-
rałowie, schwycili nagrabione imi złoto, tchórzliwie uciekli, pozostawiają armię i cały lud Polski na wolę losu.**

Armia Polska pocierpięła surową porażkę, od którego ona nie
oprawić wstanie się. **Wam, waszym żonom, dzieciom, braciom i
siostram ugraża głodna śmierć i zniszczenie.**

W te ciężkie dni dla Was potężny Związek Radzięcki wyciąga
Wam ręce braterskiej pomocy. **Nie przeciwie się Robotniczo-
Chłopskiej Armii Czerwonej. Wasze przeciewenie bez korzyści
i przereczono na całą zgubę. My idziemy do Was nie jako zdob-
bywcy, a jako wasi braci po klasu, jako wasi wyzwoleńcy, od
ucisku obszarników i kapitalistów.**

<https://polskiemiesiace.ipn.gov.pl>

Polecenia do zadania na następnej stronie.

Zadanie 22.1. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy oba źródła dotyczą tego samego momentu z okresu II wojny światowej. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22.2. (1 pkt)

Oceń, czy sformułowane przez autora odezwy ze źródła 1. oczekiwania względem postawy Armii Sowieckiej się spełniły. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (1 pkt)

Wiersz satyryczny

Cóż to za szkatułka?

Wrzucasz: Mikołajczyk,

wyjmujesz: Gomułka.

F. Kiryk, *Wielka historia Polski po 1956*, Kraków 2001, s. 100.

Wyjaśnij, w kontekście jakiego wydarzenia historycznego powstał przytoczony wiersz.

.....

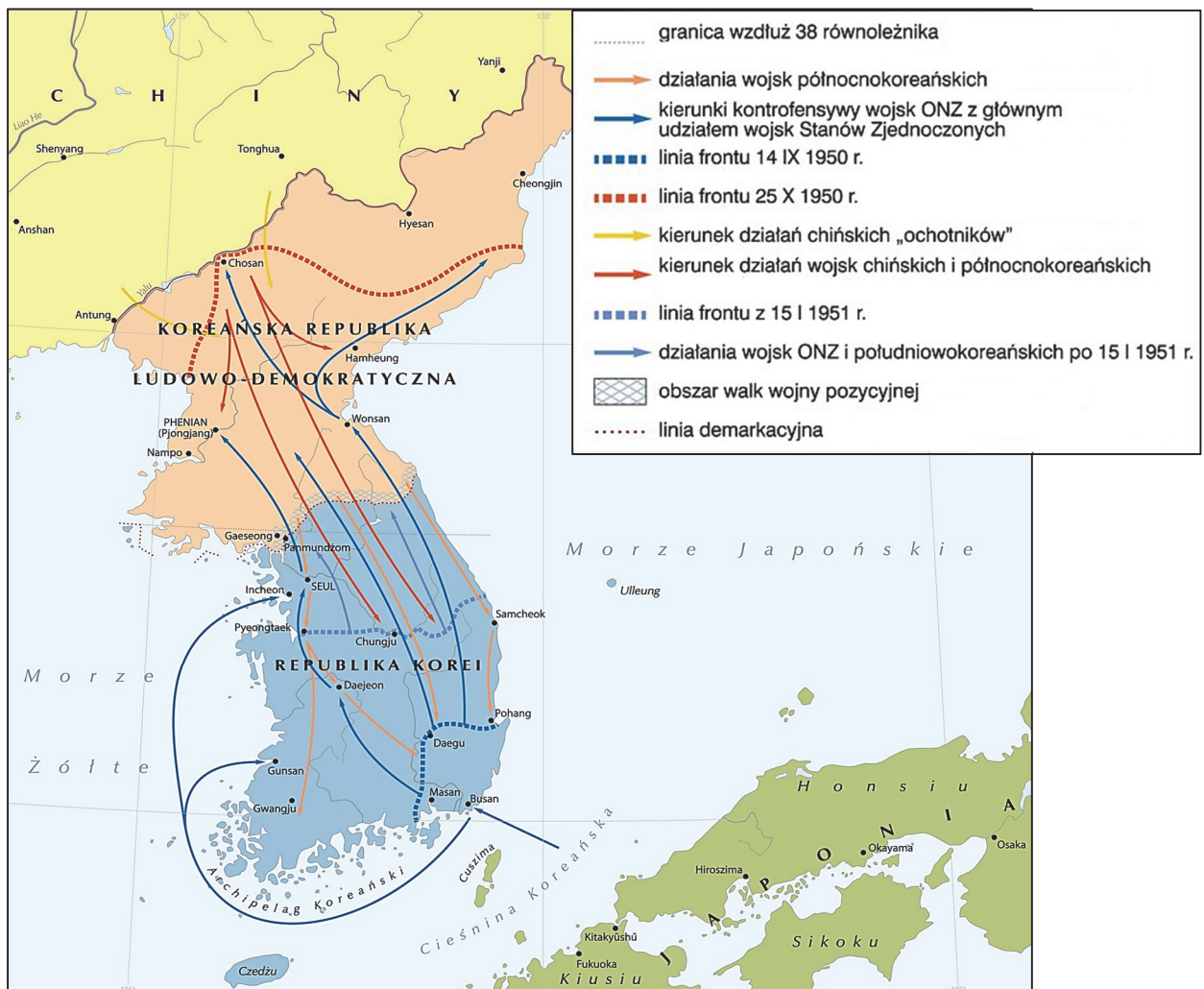
.....

.....

.....

Zadanie 24.

Źródło 1. Mapa

<https://epodreczniki.pl>

Źródło 2. Fragment wypowiedzi sowieckiego polityka

Myśl o zainstalowaniu rakiet z głowicami jądrowymi [...] przyszła mi do głowy podczas wizyty w Bułgarii. [...] Myślałem tak: jeśli zainstalujemy rakiety potajemnie oraz jeśli Stany Zjednoczone odkryją te rakiety po ich zainstalowaniu i przygotowaniu do ataku, Amerykanie pomyślą dwa razy, zanim spróbują zlikwidować nasze instalacje za pomocą środków militarnych.

A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia* [...], Wrocław 1999, s. 17.

Zadanie 24.1. (1 pkt)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Autorem cytowanej w źródle 2. wypowiedzi jest

- A. Józef Stalin.
- B. Nikita Chruszczow.
- C. Leonid Breżniew.
- D. Michaił Gorbaczow.

Zadanie 24.2. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. dotyczą tego samego konfliktu z okresu zimnej wojny. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 25. (1 pkt)

Ulotka

F. Kiryk, *Wielka historia Polski* [...], t. 10, Kraków 2001, s. 199.

Uzasadnij, podając dwa argumenty, że ulotka powstała w kręgach polskiej opozycji demokratycznej. W odpowiedzi odwołaj się do jej elementów graficznych.

- .....
.....
.....
- .....
.....
.....

Zadanie 26. (12 pkt)

Zadanie zawiera pięć tematów. Wybierz jeden z nich do opracowania.

1. Scharakteryzuj przejawy i oceń konsekwencje romanizacji Europy.
2. Scharakteryzuj łaciński, bizantyjski i arabski krąg kulturowy we wczesnym średniowieczu (do X wieku). W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 50–51).
3. Scharakteryzuj i oceń dzieło Sejmu Wielkiego.
4. Scharakteryzuj genezę oraz społeczno-gospodarcze skutki europejskiego kolonializmu w XIX wieku. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 52–53).
5. Porównaj genezę, przebieg i skutki protestów społecznych w Polsce w roku 1956 i roku 1968.

Materiały źródłowe do tematu 2.

Źródło A. Chrzest Chlodwiga – iluminacja ze średniowiecznego manuskryptu

<https://www.akg-images.com>

Źródło B. Al-Gazali o wartości świętej wojny

Powiedział też prorok: „Kto godzi się na Allaha jako pana i na islam jako religię, i na Mohammeda jako proroka, temu należy się raj”. Podobało się to Abu Saidowi i prosił proroka by mu powtórzył. Prorok powtórzył i dodał: „Jest jeszcze co innego, przez co Allah wywyższa swego sługę o sto stopni tak odległych od siebie jak niebo od ziemi”.

– „I cóż to takiego, proroku?” – „Święta wojna!”.

Wiek [...] w źródłach [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard,
Warszawa 1997, s. 24.

Źródło C. Justynian I Wielki na mozaice kościoła w Rawennie

<https://pl.wikipedia.org>

Źródło D. Minuskuła karolińska

CITUR MARTINUS.
SABBARIE. PAN NONIARU.
OPPIDO. ORIUNDUS FUIT.
Sed in ora italiae vicini altus ē. paren-
tibus secundum saeculi dignitatem. Non
in fimis. gentilib: tamen. pater ei miles
primū. post tribunus militū fuit. Ipse ar-
mata militiā in adolescentia secutus. in
scolare alas. sub rege constantio. dein
sub iuliano cesare militavit. Non tamen
sponte. quia a primis fere annis. diuina po-
tius seruitute. sacra in lustris pueri in spi-

<https://pl.wikipedia.org>

Materiały źródłowe do tematu 4.

Źródło A. Karykatura *Krojenie chińskiego ciasta*

<https://www.aup.nl>

Źródło B. Eyre Crowe, *Tajne memorandum*

[M]arzenie o imperium kolonialnym głęboko zakorzeniło się w świadomości Niemców. [...] [O]gół wykształconej i niewykształconej opinii publicznej woła w dalszym ciągu jednogłośnie: Musimy mieć prawdziwe kolonie, gdzie niemieccy emigranci mogliby się osiedlać i rozpowszechniać narodowe ideały ojczyzny [...].

T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 2, Toruń 1997, s. 72–73.

Źródło C. Fragment artykułu prasowego

Kolonie zaofiarowują wolnym klasom i wyższej warstwie robotniczej metropolii rynek zbytu, którego doniosłość powinna być szczególnie wzięta pod rozwagę. W kraju o starej cywilizacji, gdzie wykształcenie, nauki techniczne i wiedza w ogóle bardzo się rozkrzewiły, na rynku pracy dla wolnych zawodów panuje tłok. Inżynierowie, architekci, lekarze, urzędnicy z pewnymi zdolnościami, nie potrafią znaleźć zatrudnienia popłatnego w stosunku do ich umiejętności i talentów. Te kadry zawsze wzbogacające życie kolonialne dają mu do dyspozycji niezmiernie źródła [...].

T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 2, Toruń 1997, s. 72–73.

Źródło D. Joseph Rudyard Kipling¹ – fragmenty poematu

Dźwigaj białych ludzi brzemię,
Wyślij swych synów daleko,
Niechaj podbite plemiona
Otoczą troskliwą opieką;
Niech służą w ciężkim trudzie
Nowo zdobytym szczepom,
Strwożonym dzikim ludom,
Wpół diabłom a wpół dzieciom. [...]
Dźwigaj białych ludzi brzemię,
Prowadź te wojny pokoju,
Ujarmij głód i choroby
W surowym zaciętym boju. [...]
Nie wolno Ci się uchylić [...].

¹ Joseph Rudyard Kipling (1865–1936) – angielski prozaik i poeta.

A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia 1871–1945*, Warszawa 1995, s. 37.

A series of 28 horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a template for writing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)